

## צדקה ופיוס העני דף ט' ע"ב

דף ט ע"ב, עמ' 103 – הפעלה לכיתה

הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו בדברים מתברך בי"א ברכות.

דונו בכיתה במאמר זה וחישובו על השאלות הבאות:

- למה הכוונה בביטוי 'מפייסו בדברים'?
- מדוע מי שנותן פרוטה מתברך פחות ממי שמפייס בדברים?
- למה פיוס בדברים הוא כל כך חשוב?

עיינו בתמונה הבאה:



- תארו מה אתם רואים בתמונה.
  - מה מבטאת התנוחה שבה יושבים הילדים?
  - מה מבטא מבע פניהם?
  - לדעתכם, מה מרגישים הילדים שבתמונה?
  - נסו לחשוב: האם עוני הוא רק מצב כלכלי-פיזי או גם מצב נפשי?
  - מה יותר קשה בעיניכם, המצב הכלכלי או המצב הנפשי? מדוע? הסבירו.
- עבודת אמנות זו, מאת תומאס בנג'מין קנינגטון, [1885], שוחררה לרשות הציבור בכל העולם.

חלק מרכזי בעוני, בנוסף למצב הכלכלי, הוא ההדרה החברתית ותחושת הייאוש של העני החש שאין מוצא מהעוני ושנגזר עליו להישאר לעד בשולי החברה.

אפשר לקשר זאת לשני מאמרים שפרסם יאיר לפיד ב Ynet שבוע אחרי שבוע בעניין יציאת תלמידים משכבות מצוקה למסע לפולין:

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3839862,00.html>

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3843843,00.html>

במאמרים אלה מתואר מצב הייאוש הראשוני ותחושת התסכול והקיפוח שעומו וכן ההתעוררות לעשייה.

חשוב לשים לב שהיה כאן גורם חיצוני [יאיר לפיד] שאפשר את התהליך, מעין המאמר "אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים".

עניין זה מתקשר לחשיבות שבעידוד העני ופיוסו בדברים, על ידי העצמה והכוונה לאפשרות  
להיחלץ ממצבו הנפשי וממילא החברתי והכלכלי.

הוראות להפעלה: קראו לתלמידים את המאמר או חלקו ומקדו את הדיון בתהליך שעבר על  
התלמידים ממצב של חוסר אונים למצב של עשייה ופעולה למען עצמם ולשיפור מצבם.  
אפשר לחבר דברים אלו לפירוש המהר"ל על דברי הגמרא שבהם פתחנו [המהר"ל מופיע גם  
בעיונים בעמ' 103]:

"מה שמתברך יותר – מי שמפייסו בדברים, ממי שנותן לו צדקה. כי הפרוטה שנותן לו הוא לשעה  
בלבד, אבל המפייסו בדברים – פיוס זה הוא אינו לזמן, רק לעולם הוא מפויס. ודבר זה נותן לו חיים  
גם כן".

לפי המהר"ל, המפייסו בדברים "נותן חיים" ולפי מהלך השיעור אפשר להבין זאת במשמעות של  
פתיחת פתח לשיקום וליציאה מהמצב בו העני נמצא.

אפשר להציע קישור נוסף לדברי הרמב"ם, שקובע שדרגת הצדקה העליונה היא:

"מעלה גדולה שאין למעלה ממנה – זה המחזיק ביד ישראל שמך, ונותן לו מתנה או הלוואה, או  
עושה עמו שותפות, או ממציא לו מלאכה, כדי לחזק את ידו עד שלא יצטרך לבריות לשאול..."  
[מובא בהמשך הספר בעמ' 130].

אפשר לבקש מהתלמידים להסביר את הקשר.

לסיום אפשר לקרוא את השיר המצורף.

[למעוניינים: אפשר לחפש קישור למנגינה בעברית או באנגלית באמצעות גוגל]

**אנחנו העולם**

**צעירי תל אביב**

**מילים: ליאונל ריצ'י ומייקל ג'קסון**

**לחן: ליאונל ריצ'י ומייקל ג'קסון**

**תרגום: דובי לנץ**

**יש רגעים שקוראים לנו לבוא  
להיות כאיש אחד כולם  
מול כאב של ילד לתת חיבוק קטן  
לעזור לתת לעוד אדם.**

**די לעצום את העיניים שוב ושוב  
ולסמוך שמישהו יעזור  
כי כולנו חלק ממשפחה קרובה  
שקוראים לה אהבה ואור.**

**כי העולם הוא גם אנחנו  
אז בוא נאיר אותו לכל הילדים כולנו  
נחבק ביחד אותו חיבוק אוהב  
וניתן למי שרק זקוק מכל הלב.**

אז תנו את הלב לכל מי שרעב  
שידע שיש לו עוד תקווה  
כמו משה שמים מסלע הוא הוציא  
כך תוציאו את הטוב כדי להציל.

כי העולם הוא גם אנחנו...

אם נדמה לך שאין כבר שום סיכוי  
אין מה לעשות רצוי הוא לא מצוי  
אז כדי לדעת שהכל עוד אפשרי  
שכולם כאיש אחד קסמים קורים.

כי העולם הוא גם אנחנו...